

Griffie ER Bonaire	
Ingek.:	OCT 3 1 2017
Volgnummer:	201701125
Griffier:	Lilly

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Lisette de Wind
Datum 31 oktober 2017

Telefoonnummer
+5999 4619081

E-mail
info@cft.cw

Uw kenmerk

Ons kenmerk
Cft 201700247

Pagina
1/5

Bijlagen
-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies op de ontwerpbegroting 2018 van het openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 17 oktober jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de ontwerpbegroting 2018 van het bestuurscollege ontvangen. Hierbij geven wij u het advies op de ontwerpbegroting. Bij aanbidding van de ontwerpbegroting aan de eilandsraad zult u aan moeten geven op welke wijze rekening is gehouden met dit advies waarna de eilandsraad over de begroting zal beraadslagen. Het bestuurscollege dient de begroting 2018 binnen twee weken na vaststelling door de eilandsraad doch uiterlijk vóór 15 november aanstaande, door tussenkomst van het Cft, aan de minister (i.c. de staatssecretaris) van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) te zenden.

Toets Cft

De ontwerpbegroting wordt door het Cft getoetst aan de hand van in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) en in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria. Zo dient de begroting in evenwicht te zijn, hoort deze toelaatbaar te zijn vanuit een oogpunt van rechtmatig, doelmatig en controleerbaar financieel beheer en dienen de in de begroting opgenomen financiële verplichtingen en lasten geen onaanvaardbare risico's met zich mee te brengen voor toekomstige begrotingsjaren. Daarnaast behoren de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming te zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangegane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Conclusies

Het Cft constateert op basis van de ontvangen informatie dat de ontwerpbegroting 2018 van het openbaar lichaam Bonaire (OLB) voldoet aan de wettelijke criteria om een

sluitende begroting te presenteren. De begroting is behoedzaam opgesteld waarbij alleen ontvangsten zijn opgenomen, waarover besluitvorming is geweest. Het bestuurscollege geeft aan dat de vrije uitkering ontoereikend is om de wettelijke taken uit te voeren binnen de gestelde financiële kaders. Desondanks wordt voor het jaar 2018 een sluitende ontwerpbegroting gepresenteerd. De baten en lasten zijn in evenwicht waardoor het begrotingssaldo nihil is.

Het Cft adviseert positief op de ingediende ontwerpbegroting 2018 alhoewel het van mening is dat in deze begroting niet alle benodigde lasten zijn opgenomen ter realisering van de wettelijke taken. Dat betekent dat de wettelijke taken mogelijk niet in volle omvang uitgevoerd kunnen worden.

Het Cft heeft overigens BZK in de 2e halfjaarrapportage 2016 geadviseerd de jaarlijkse bijstelling van de vrije uitkering te laten plaatsvinden op basis van niet alleen prijs-, maar ook loonbijstellingen. In het akkoord van de nieuwe regering in Europees Nederland is opgenomen dat "gelden zijn gereserveerd voor de aanpak van regionale knelpunten, waaronder nucleaire problematiek, ESTEC, Zeeland, Eindhoven, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden". Tevens is met betrekking tot de BES-eilanden opgenomen dat "waar Nederland investeringen door de eilanden ondersteunt moet meer dan nu in een reëel instandhoudingsbudget worden voorzien". Het Cft zal er bij de staatssecretaris van BZK op aandringen deze z.s.m. te laten plaatsvinden.

Het Cft vraagt opnieuw speciaal aandacht voor het tijdig indienen van begrotingsstukken conform de Wet FinBES en ook de tijdige indiening van jaarrekeningen van de overheidsentiteiten en het houden van aandeelhoudersvergaderingen. Verder vraagt het Cft uw aandacht voor het op korte termijn invullen van de cruciale vacatures.

Toelichting

Bonaire presenteert een sluitende ontwerpbegroting 2018 met een totaal van USD 46.364.302 aan zowel baten als lasten. De lokale opbrengsten bedragen USD 16.933.582. Dit bedrag is gelijk aan de lokale opbrengsten uit de vastgestelde begroting 2017 (inclusief begrotingswijzigingen).

De vrije uitkering is voor 2016 en 2017 niet verhoogd. De begroting 2018 gaat daarom uit van eenzelfde niveau. Door een nieuwe CAO 2016-2017 zijn de loonkosten circa 4% gestegen. In verband met een te sluiten CAO 2018-2019 wordt door Bonaire in de ontwerpbegroting 2018 een bedrag van USD 350.000 gereserveerd. De loonkosten maken circa 45% uit van de totale kosten.

Onvoorzien

In de ontwerpbegroting 2018 is door het OLB een bedrag van USD 252.000 opgenomen. Hierdoor wordt voldaan aan artikel 13 lid 3 van de Wet FinBES. In de begroting 2017 was hiervoor USD 212.000 opgenomen ofwel circa 0,5% van het begrotingstotaal.

Onderhoud

In de ontwerpbegroting 2018 zijn wederom niet alle lasten voor onderhoud van overheidsgebouwen en infrastructuur opgenomen. De geprognosticeerde onderhoudslasten voor 2018 zijn geraamd op USD 1.000.000 (begroting 2017: USD 1.907.763). Dit is slechts voor regulier onderhoud door het openbaar lichaam. Wanneer alle onderhoudslasten wel volledig in de begroting zouden worden opgenomen zou deze niet sluitend zijn en derhalve niet voldoen aan de criteria van de Wet FinBES. Het Cft adviseert het bestuurscollege om in overleg te treden met de vakdepartementen en BZK teneinde deze jarenlange problematiek op te lossen.

Subsidie

In de begroting 2018 heeft het OLB de subsidiebedragen verminderd met gemiddeld 16,6% ten opzichte van de vastgestelde begroting 2017 (inclusief begrotingswijzigingen).

Personeel

De door u gepresenteerde staat van salarissen en sociale lasten voor 2018 laat een totaalbedrag van USD 20.987.714 aan lasten zien. Ten opzichte van de begroting 2017 zijn de begrote personeelslasten voor 2018 licht gestegen met USD 30.668. Qua formatie gaat het om twee FTE's minder dan in de begroting 2017 (338 FTE's). Door het OLB is in de begroting 2018 rekening gehouden met mogelijke CAO onderhandelingen in 2018. Anticiperend op een nieuwe CAO 2018-2019 is een bedrag van USD 350.000 opgenomen.

Het Cft vraagt uw speciale aandacht voor de personeelslasten bij Haven & Loods. Het Cft is bewust van het tekort aan havenloodsen waar het OLB al lang mee te kampen heeft. De personeelslasten zijn hierdoor de afgelopen vier jaren flink toegenomen met 36% vanwege overuren en meerdere vormen van toelagen die worden uitbetaald. Het Cft adviseert u om op korte termijn tot een structurele oplossing te komen.

Kapitaaluitgaven

De staat van kapitaaluitgaven vertoont een positief saldo van USD 154.611. De afschrijvingslasten van USD 1.989.874 dekken zowel de aflossingen op de renteloze lening van OCW (USD 1.005.263) en de aflossing aan BZK (USD 190.000) als de beoogde investeringen van USD 640.000. De afschrijvingslasten worden op de gewone dienst verwerkt op de specifieke begrotingsfuncties waarop de afschrijvingen betrekking hebben.

Collectieve sector

De collectieve sector van het OLB bestaat naast het openbaar lichaam zelf uit een tiental entiteiten. Een deel van deze entiteiten is al jaren niet meer actief. Het Cft adviseert u wederom ervoor zorg te dragen dat de entiteiten die niet meer actief zijn worden geliquideerd. Het Cft wil graag op de hoogte worden gesteld van de voortgang hierbij en vraagt u om bij de volgende kwartaalrapportages te informeren wat de stand van zaken is.

De collectieve sector is voor het laatst eind 2013 door het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland (CBS) vastgesteld. Sinds 2012 zijn nieuwe entiteiten opgericht. Het Cft adviseert om samen met het CBS het proces voor het vaststellen van de collectieve sector opnieuw te starten om te komen tot een geactualiseerde vaststelling van de collectieve sector.

Wat betreft het indienen van de jaarrekeningen van overheidsentiteiten, dringt het Cft er bij u op aan de nodige stappen te nemen om de jaarrekeningen tijdig in te dienen. Het Cft beschikt niet over de (voorlopige) cijfers van de collectieve sector entiteiten. Door het ontbreken van de (voorlopige) cijfers kan de rentelast niet worden berekend en kan niet worden vastgesteld of aan de rentelastnorm wordt voldaan. Ook verzoekt het Cft om uw controletaak ten aanzien van overheidsentiteiten te intensiveren. Het verdient hoge prioriteit, mede gezien de grote risico's in financieel en operationeel opzicht.

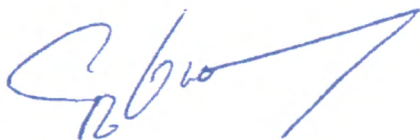
Financieel beheer

Bij deze ontwerpbegroting zijn de zeven verplichte paragrafen gevoegd. Het Cft constateert dat deze paragrafen nauwelijks zijn geactualiseerd. Ook dit heeft het Cft eerder geconstateerd. Een aantal zaken die prioriteit hadden in de begroting 2017, komt nu weer terug als doorgeschoven punten. In de paragrafen is meer sprake van een terugblik dan een vooruitblik. De toekomstplannen en implementatie daarvan worden in zeer beperkte mate beschreven. Ook ontbreekt in een aantal paragrafen voorgeschreven onderdelen.

In de ontwerpbegroting wordt aangegeven dat het streven van het OLB is gericht op een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2019. Mede in het licht hiervan wordt voor 2018 verder ingezet op het Verbetertraject Financieel beheer. In de begroting is hier meerjarig USD 350.300 voor opgenomen. Het Cft adviseert u om de implementatie van het Verbetertraject met grote inzet spoedig ter hand te nemen. De verschillende rapporten met aanbevelingen ter verbetering van het financieel beheer zijn inmiddels opgeleverd. Het is nu aan het bestuur en gehele ambtelijke apparaat om zorg te dragen voor een adequate en voorspoedige implementatie van de verbeterpunten. Het Cft verzoekt tijdens de implementatiefase en de verdere concretisering van het verbetertraject, middels de kwartaalrapportages op de hoogte te worden gehouden. Het Cft vraagt nadrukkelijke bestuurlijke aandacht van het BC voor dit traject.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Kenmerk
Cft 201700247
Blad
5/5

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

De gedeputeerde van Financien van het openbaar lichaam Bonaire

Het (interim) hoofd Financien van het openbaar lichaam Bonaire